

Möjligt att avla för mer livskraftiga ungdjur

Emma Carlén (NAV/Växa Sverige), Elina Paakala (NAV/Faba) och Anders Fogh (NAV/VFL)

I november 2014 införde Nordisk Avelsvärdering (NAV) ett nytt avelsvärde för ungdjursöverlevnad. Avelsvärdet är ett kombinerat index som bygger på enskilda avelsvärden för överlevnad hos kvigor och ungtjurar under uppfödningstiden.

Sedan tidigare finns avelsvärden för kalvöverlevnad i samband med födseln (första dygnet) och hållbarhet hos korna. Dessa avelsvärden är med i NTM.

Vad som händer under uppfödningstiden har hittills inte varit möjligt att avla för men kalvar och ungdjur som dör under uppfödningen resulterar i försämrade lönsamhet och kan vara ett djurvälståndspåslag. I de nordiska kopulationerna har inga avelsframsteg skett för ökad livskraft av ungdjur.

Nu finns fyra enskilda avelsvärden för ungdjursöverlevnad som baseras på data efter första levnadsdygnet upp till sex månaders ålder för ungtjurar och 15 månaders ålder för kvigor. Avelsvärdena är uppdelade på kön samt tidig (första månaden) och sen uppfödningstid. Uppdelningen baseras dels på att det är olika delar av djurens immunförsvar som är viktiga i olika tidsperioder och dels på tidpunkterna när djur byter bösättning eller slaktas ut av olika anledningar.

Enskilda avelsvärden viktas ihop till ett kombinerat index utifrån ekonomisk betydelse inom respektive ras. Generellt så är vikten minst dubbelt så hög för kvigor jämfört med ungtjurar och vikten är också något högre för sen jämfört med tidig period. Det kostar alltså mest att förlora en kviga sent under uppfödningstiden.

I och med det nya indexet för ungdjursöverlevnad så fångar vi upp den genetiska förmågan för överlevnad i större utsträckning. Då beräkningar visar att ungdjursöverlevnad har ekonomisk betydelse så kan även dessa avelsvärden komma att ingå i NTM framöver men om så blir fallet och med vilken ekonomisk vikt är inte beslutat. Frågan behandlas i en beslutprocess under 2015 där intressenter i Sverige, Finland och Danmark medverkar.

Avelsvärdena för ungdjursöverlevnad publiceras redan nu på NAVET, <http://www3.mloy.fi/NAV/> för de tjurar som har tillräckligt många avkommor för minst en av de ingående egenskaperna. För att få ett officiellt avelsvärde krävs en säkerhet på 40, vilket motsvarar ungefär 70 registreringar.

De officiella avelsvärdena för ungdjursöverlevnad får tjuren tidigt i sitt liv, vilket innebär att avelsvärdena är tillgängliga tidigt jämfört med de officiella avelsvärdena för mjölkindex, juverhälsa och exteriör. Det är det sistnämnda kravet som gäller för att tjurar ska hamna på topplistan för avkommeprövade tjurar på NAVET.

Avelsvärden för ungdjursöverlevnad finns alltså även för en del av tjurarna på topplistan för "tjurar utan avkommebedömning". Planen är att genomiska avelsvärden för ungdjursöverlevnad ska komma under 2015.